

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj VIII.

V Ljubljani 15. listopada 1855.

List 46.

SEQUENTIA

IN HONOREM

S. P. N. FRANCISCI ASSISIENSIS CONFESSORIS MISSALI ROMANO-SERAPHICO ADDENDA.

(Auctore Thoma de Celano, discipulo s. P. Francisci.)

Sanctitatis nova signa
Prodicunt laude digna,
Mira valde et benigna
In Francisco crediva.
Regulatis novi gregis
Jura dantur novae legis.
Renovantur jussa regis
Per Franciscum tradita.
Novus ordo, nova vita
Mundo surgit inaudita,
Restauravit lex sancta
Statum evangelicum.
Legi Christi parvis formae
Reformatur jus conforme,
Tenet ritus datae normae
Culmen Apostolicum.
Corda rudis, vestis dura
Cingit, tegit sine cura,
Panis datur in mensura,
Calcus abjicitur.
Paupertatem tantum quaerit,
De terrenis nihil gerit,
Hic Franciscus cuncta terit,
Locus despicitur.
Quaerit loca lacrymarum,
Promit voces cor amarum,
Gemit moestus tempus carum
Perditum in saeculo.
Montis antro sequestratus
Plorat, orat humi stratus,
Tandem mente serenatus
Lacrimat ergastulo.
Ibi vacat rupe tectus,
Ad divina sursum vectus,
Spernit ima judex rectus,
Elegit coelestia.
Carnem frenat sub censura
Transformatam in figura,
Cibum capit de scriptura,
Abigit terrena.

Tunc ab alto vir hierarcha
Venit ecce rex monarcha,
Pavet iste patriarcha
Visione territus.
Defert ille signa Christi,
Cicatrices confert isti,
Dum miratur corde tristi
Passionem tacitus.
Sacrum corpus consignatur
Manu, pede vulneratur,
Dextrum latus perforatur,
Cruentatur sanguine.
Verba miscet, arcanorum
Multa clarent futurorum,
Videt Sanctus vim dictorum,
Mystico spiramine.
Patet statim miri clavi
Foris nigri, intus flavi,
Pungit dolor, poena gravi
Cruciant aculei.
Cessat artis armatura
In membrorum apertura,
Non impressit hos natura,
Non tortura mallei.
Signis crucis, quae portasti,
Per quae mundum triumphasti,
Carnem hostem superasti
Inclita victoria.
Nos, Francisce, tueamur
In adversis protegatur,
Ut mercede perfruamur
In coelesti gloria.
Pater pie, Pater sancte,
Plebs devota, te juvante,
Turba fratrum comitante,
Mereatur praemia.
Fac consortes supernorum,
Quos informas vita morum,
Consequatur grex Minorum
Sempiterna gaudia. Amen. All.

(Poslovenil O. Nepumucen Metelko.)

Nova zarja zasvetila
Je svetosti, in slavila
Cudapolna, blagonila
Nad Franciskam svoj zalog.
Novo družbo osnovati.
Novo ji postavo dati,
Božjo voljo ponovljati,
Je Franciska prva skerb.
Reda noviga življenje
Skoz postavno poterjenje
Svet predrami v hrepenenje:
Evangeli spolnovat'.
Iz postav Odrešenika
Klije prvotna oblika,
Vaja danih vrédb dotika
Apostoljskih časov se.
S terdim pasam se preveže,
Se obleke ojstre teže
Ne prestraši, piclo reže
Kruha si, in hodi bos.
Vboštvo šteje med sestrice,
Vso posvetnost, vse pravice
Raztaptá, de se trohice
Ni imel shraniti kám.
Kraj poiše si, de stoka,
V tužnosti serce mu poka.
Obžaluje čas, in joka,
Ki doslej je tratil ga.
V gori skrit berlog si zvolil,
V tla se meče, kliče, moli;
Slednjic Bog tolažbo doli
Pošlje duhu v jeco to.
Tu v zavetji skale vtihne,
Božjih se reči navdihne.
Presojuje, časno spihne,
Le nebesko zbere si.
Zlo se je meso vkrotilo,
Se v podobi spremenilo,
Sveto pismo ga živilo,
Zginilo pozemeljsko:

Zdaj Seraf z visave pride,
S svojim kraljem vred se snide
Pri Francisku, de obide
Strah zavolj prikazni ga.
Znamnja Kristusa mu vnudi,
Rane sklepajo se z udi;
V sercu žalostnim se čudi
Bolečinam, in molči.
Svetiga telesa rane,
V rokah, nogah zakovane,
V desno stran zaznamovane
Kri poliva mu zivot.
Ko skrivnosti glase čuje,
Mu prihodnost razsvetluje
In pomembe razjasnuje
Cudovita razodev.
Želbli znotrej začerneli,
Cudni, zunaj zarudeli
So kazali se, in skleli
Z ojstrim koncem grozno ga.
Ni zvijače umna stava
Udov ranjenih naprava,
Ni jih vtisnila narava,
Ni nabilo kladvo jih.
Znamnja križa, ktere nosil,
In čez svet si zmago sprosil,
Nad sovražnim mesam znosil
Se po slavni zmagi bil:
O Francisk! naj naše krilo
Bojo, in nadlog branilo,
De zavzivat tje placilo
Pridemo in nebeski raj!
O dobrotljivi in sveti
Oče! daj, de bojo vneti,
Po zaslugah bratov vzeti
Vsi ljudje v nebesa gor!
Ki nas pravo pot hoditi
Vadiš; pusti tje gor priti
Ia se večno veseliti
Tudi Manjsih bratov trop!
Amen. Aleluja.

Nekoliko iz protestantovskega katekizma in Lutroviga nauka.

Odložimo za drugi čas, od eniga ali družiga teh mož kaj spregovoriti, ki jih bolj olikani bravci že tako odveč poznajo, in prašamo za zdaj še s pisavcem F. Probstam: *) S čim pa so Luter in nje-

govni tovarši pred svetam skazali, de so od Boga poslani . . . svetu novi evangeli (protestantizem) oznanovat? Tertulijan, ki je v drugim stoletji živel, krivovercam svojiga časa kliče, de naj skažejo, de so res novi aposteljni. Tudi Erasmus je Lutra naganjal, de naj s čudeži spriča, de je apostelj, evangelist (tako se je Luter samiga sebe imenoval), in k temu pristavil: „Nobeden zmed

*) Die sogenannte Reform. Mainz 1845. S. 5. 33 und 34.

njih dosihmal tudi le kruljeviga konja ni ozdravil⁶. — Nočemo pa toliko tirjati, ampak z manj smo zadovoljni, iz njih sadu jih hočemo spoznati. Kako in kaj je s tem sadam? Luter sam je govoril: „Le močno grehe delaj, pa še močnejši verovaj in veseli se v Kristusu, kateri je premagovavec greha, smerti in sveta. Grešiti moramo, dokler živimo“. Vemo, da prava vera mora biti sveta; kakošna pa je svetost take vere, ktere začetnik tako nesnago uči? — Ravno tako prederzno se Luter laže, rekoč: „Evangelij ne pridiguje, kaj nam je storiti ali opustiti, noče nič od nas, ne pravi: stori to ali to — ampak govori: Vidiš, ljubi človek, to ti je Bog storil, on je svojiga sina v meso vtaknil in te od grehov, smerti, hudiča in pekla rešil, to verovaj in sprejmi, in boš zveličan“. Sad tacih naukov in sploh nove prekucije je bil, da Luter sam toži: „Nihče mi ni nadlešniši, kakor ta naša ljudska derhal (dieser unser Pöbel); ne zmeni se za besedo Kristusovo, ali mu pa samo na jeziku visi in v usesih, ne stanuje pa v sercu . . . Ljudje so zdaj s sedmerimi hudiči obsedeni, ko so bili poprej (v katoliški veri) le z enim samim“. Iz tega je lahko razviditi, da je v Lutrovi veri res lahko živeti, le v katoliški veri pa lahko umreti. Od todi izhaja, da toliko učenih in visokorazumnih, zlasti angležev, ki vsako reč tako globoko pretuhtujejo, v katoliško cerkev prestopa, in pa tacih, ki večkrat imenitne službe in prihodke zavoljo tega zgube; nasproti pa iz katoliške vere le redkokrat kateri prestopi, ki ga nikoli ne pobožno serce, ampak kako hudo nagnjenje vleče. Tudi nimamo zgledov, da bi kateri katoličan na smertni postelji, kjer se resnica sploh bolj jasno vidi, v kako drugo vero prestopil; prav veliko pa jih ravno v tem razločivnim in resnobnim času v katoliški materi cerkvi svojiga tolažila išče in najde.

Za zdaj opomnimo le samo še ene reči. Naši zmoteni bratje ne morejo sterpeti in katoliško cerkev silno prederzno imenujejo, ker ona uči, da le ona sama resnico ima. Ali to je mende vender reč, ki jo slehern lahko zapopade. Resnica je le ena. Ako katoličan reče: belo je; protestant pa: černo je; je vender gotovo, da se eden moti, — ali ne? Ako katoličan reče: Dobre dela so zaslužljive in k zveličanju potrebne; protestant pa: Dobre dela nimajo čisto nobeniga zasluženja pri Bogu, — mende se eden gotovo moti in ne govori resnice, ali ne? Ako katoličan reče: Kristus je 7 zakramentov postavil k našimu zveličanju; protestant pa: Le dva je postavil (in še od teh ima vse različne misli), — ali je mogoče, da sta oba v resnici? Ako katoličan reče: Marija je brez madeža spočeta, da pri Bogu veliko premore; protestant pa: Marija je kakor druga žena, — ali zamore oboje res biti? Katoličan: Rimski papež je Kristusov namestnik; Luter: Papež je antikrist, — ali zamore en človek biti Kristusov namestnik in pa satanov namestnik? Ali zamorete tedaj dve veri, ki v velikih in bistnih rečeh ravno nasprotno učite, obe prave in zveličavne biti?

Ker smo pa mi z Božjo gnado prepričani, da je le v katoliški cerkvi resnica, ker le njo samo je Kristus zidal na nepremakljivo skalo, sv. Petra, in obljubil, da je peklenke vrata ne bodo premagale; torej opominjamo po dolžnosti tudi svoje katoliške brate, da naj se varujejo vsakih zmot, in zlasti tudi teh, ktere se v imenovanim protestantskim katekizmu vsiljujejo. Le silna in pred Bogam neizgovorljiva lahkomišljenost ter vnemarnost,

ali pa huda mesenost, ali pa napuh, bi zamoglo človeka zapeljati in tako deleč prignati, da bi v veri omahoval, za ktero je toliko učenih pa tudi priprostitih razsvitljenih vernih svojo kri prelilo in ob vsih časih svoje življenje dalo.

Strahovani plesavci.

Visoko učeni doktor modroslovja, častiti gosp. H. A. Jariš, sedanji šolski svetovavec na Štajerskim, je v svojim nemškem „koledarčku“ za leto 1856 zopet prav lepe podučivne povestice razglasil, kakor smo jih v njegovih poprejšnjih koledarčkih zaporedama že štiri leta brali. Zmed drugih hočem tukej eno posloveniti, ktera bo mende marsikterimu naših bravcov kaj pomisliti dala: Sv. Eligi je bil okoli leta 600 po Krist. škof v francoskim mestu Nojonu. O njegovim času so ljudje pogostoma in prav radi plesali. Ker je pa sveti škof močno goreč služabnik Božji bil, in je vedil, da ples Boga zlo žali, se je tudi z vso močjo temu ustavljal, večkrat zoper to napako govoril, in rad bi jo bil odpravil. Prav resno je plesavcam pridigoval, ter jim dokazoval, da ples od hudobniga duha izvira, in da Bog je tako grešno norčijo že mnogokrat hudo kaznoval. V spričevanje tega jih je na sveto pismo zavernil, ter jim povedal, kako sramotno so izraelski otroci v pušavi okoli zlatiga teleta plesali, in zavolj tega jih je bilo še tisti dan 23.000 plesavcov in plesavk na Mozesovo povelje s smertjo udarjenih. Pa kakor se dan današnji godi, da prijateljski glas duhovniga pastirja, ki zoper zleg svari, in pred večnim poginam zavarovati hoče, se pogosto zasmehuje in zaničuje; tako je bilo tudi tukej: za svarjenje svetiga moža se niso kaj zmenili, ter zaničevaje njegovo opominovanje so plese napravljali. V praznik sv. Petra, kneza aposteljnov, so plesiše blizo škofoviga stanovanja postavili; godci pridejo, plesavci skupej dirjajo, in ples se začne z velikim razujzdanim hrupam. Svetnik — vse to viditi in slišati, se poda s sv. gorečnostjo med plesavce, jih posvari hudobniga obnašanja, ter jim mirovati veli. Pa kaj? Zasmehovali in psovali so ga ter naprej plesali. Ali sveti škof se s tim ne da splašiti, temuč svoj glas povzdigne in začne oistro pridigovati, krega in žuga z Božjo jezo, ako posvetneži od razujzdaniga plesa ne odjenjajo in se grehov ne spokoré. Nič ne pomaga! Ne da bi ga poslušali in vbogali, so se plesavci še bolj razujzdano sukali in v njegovi pričujočnosti godcam vpili rekoč: „Godite naprej, prav veselo nam še eno okroglo zapiskajte“. Sveti mož je bil s to prederznostjo močno razžaljen, vzdigne svoje oči proti nebesam, se verže v pričlo hrumečiga ljudstva na kolena, začne milo jokati in k Bogu tožiti, ter Božji pravici vso reč zroči. In glejte, kaj se zgodi! Gospod Bog, ki svojih služabnikov ne pusti zaničevati, udari vse plesavce naglama s strašno šibo in jih izdá hudimu duhu v oblast; trideset (nekteri menijo celo petdeset) plesavcov in plesavk je bilo pri tej pričli od satana obsedenih. Strašno je bilo gledati, kako so ti ljudje razsajali, divjali, kričali in vpili. Kakšen strah da je po vsi okolici kristjane presunil, si je lahko misliti, in kako so vsi nad obsedenimi zalovali, posebno pa starši in sorodniki nesrečnežev, ni treba vam praviti, pa vender jim nihče pomagati ni zamogel: le tako se je njihovimu razsajanju nekoliko v okom prišlo, da so obsedene v verige zakovali, ter jim noge in roke zvezali. To je celo

leto terpelo. Še le ob letu v praznik svetiga Petra ukaže sveti škof Eligi vse obsedene v cerkev pripeljati; on pa stopi na leco in pridigva od pokore. Ko iz prelivanih solz pričujočiga ljudstva spozna, de so vsi k pokori omečeni, se verže pred Gospoda nebes in zemlje na kolena, moli z vsim ljudstvom vred za obsedene, in prosi Boga, naj bi jih od hudiga duha rešil. In milost Božja se usmili! v hipu mora satan odstopiti; nesrečni plesavci pa so se zopet pameti zavedili, in dušni mir se jim je v serca povernil.

Tako v popisovanji življenja sv. Eligija, kakor beremo pri Andonu, in nekoliko tudi v djanji svetnikov Božjih II. del, str. 643. —

Ta prigodba je za naše v ples zatelebane čase veliko zlatá vredna, in vsak duhovni pastir bi prav storil, de bi jo mladencem, kadar ga za dovoljenje v ples nagovarjat pridejo, trikrat glasno prebral. Pa, ker je sem ter tje navada, de se morajo tudi duhovni v dovoljenje v ples podpisati, bi mende tudi napčno ne bilo, ako bi jo marsikteri duhovnik na kmetih sam za se prebral, in še le potem si sodbo podpisal. ff.

Blagi mašnik.

Mlad mašnik je bil nekiga dne v družini, v kateri se je sem ter tje marsikaj govorilo, med drugim tudi od smerti. Nekdo reče: Jest bi si vošil prav naglo smert, de bi toliko ne terpel, p. kak mertvud. Tega že ne, reče drugi, tega si ne vošim, temuč ravno nasproti molim velikrat: Gospod reši me nagle in neprevidene smerti! Zakaj smert kratko nikar ni igrača in popotvanje v večnost je reč, ki človeku za nohte gre. Rad bi se poprej saj nekoliko pripravil in svoje časne in večne zadeve v red djal, in torej si ne vošim ravno z nar hujšim terpljenjem sklenjene smerti, vender pa tako, ki bi se mi počasi približala. Hotli so pa pričujoči tudi slišati, kaj de mašnik od tega misli, in ga vprašajo, kakošno smert de si on želi?

Ljubi gospodje! reče duhoven, kakošna de naj bo smert, počasna ali silna, v vodi ali ognji, lahka ali huda, to mi je čna reč, de bi le za smert pripravljen bil. Nar ljubi bi mi bilo, ako bi me smert v spolnovanji mojih dolžnost ali kakiga dela usmiljenja do bližnjiga dosegla, ker tako bi umerl kakor marternik svoje dolžnosti ali kakor mučenec ljubezni, ter tako nar zanesljivši svoj namen dosegel. S tim so bili vsi zadovoljni.

Beseda „marternik“, ki jo je mašnik izrekel, je govorjenje na te svete spričevavce obernila. Eden reče med drugim: Misli si kdo le samo terpljenje in bolečine sv. Lorenca, kako so ga počasi na razbeljenim ražnji pekli in je tako v nar silniših bolečinah umerl. Vsak zmed nas gotovo vé, kako hudo boli le samo majhna spečenina; tako počasi pa pečen biti, joj meni! to mora strašno boleti! Mene vse pretrese, če le pomislim na to.

Zares, pravi drug, ako si človek muke in bolečine sv. mučencov prav živo pred oči postavi, se mora čuditi njih junastvu in serčnosti, s katero so sveto vero ohranili. In pa kako lahko bi bili tem časnim bolečinam odšli in zraven tega še velikrat nar veči posvetno srečo dosegli. Kake zernca kadila malikam v ogenj vreči, ali pa majhna laž v sili bi bilo zadosti, jih rešiti iz tacih prehudih marter. Kako malo so res tem svetim junakam kersanstva podobni, kateri iz strahu pred nekoliko ojestrejšim življenjam, ko Bog sam pravi, „de ne-

beško kraljestvo silo terpi“, ali iz strahu pred spovedjo itd., ali zavoljo mesenosti in poželjivosti, kateri se nočejo odpovedati, ali pa iz družih pogubljivih vzrokov Kristusov ovčnjak zapustijo, se svoji večni sreči odpovedó ter zmoti in laži v naročje veržejo! Kdo zmed nas, govori uni dalje, bi se v tacih okolišinah v majhni reči ne zlagal, de bi tolikimu terpljenju odšel? Vsi molčé in stermé v ti misli. Vender pa ne vsi. —

„Jest“ zadoni iz mašnikovih ust, ki je molčé, pa pazljivo poslušal govorjenje. Obraz mladiga mašnika se je žaril v sveti resnoti, in vidilo se je, de ta „Jest“ izvira iz globočine njegove duše. Nobeden pričujočih si ni upal k temu posmejati se, ampak nekako posebno spoštovanje in svet strah do mladiga mašnika jih je obsel. Temu resnotnemu „Jest“ je nasledovala tihota in molčanje. Previdnost Božja, ki človeške dela precudno vlada, je ta „Jest“ slišala, pa tudi odmenila, de se ima skazati, če je resnica.

V kimovcu ravno tistiga leta, nektre mesce po unim pogovarjanji kar na enkrat v tistim mestu, v katerim je ta mladi mašnik pastiroval, začne goreti. Strašin veter ogenj zmirej dalje žene. Že cela versta hiš je v ognji. Grozovitno divjá plamen; kar se zasliši prežalostno klicanje in vpitje iz hiše, ki je bila že vsa v plamenu. Osem otročičev svoje glavice skoz okno steguje in neusmiljeno jokajo, pa nikogar ni, de bi jih rešil. Joj, joj! Bog se usmili! Ubogi otroci! se glasi od ust do ust. Ali ne bo nikogar, de bi se v ogenj upal in jih otél? Vsi roke sklepajo in stegujejo, vsi vpijejo in se jokajo, pa nihče ne hiti pomagat. Ogenj s strašno silo dalje in dalje gre in že se otročičem bliža, kar na enkrat nekdo skoz množice pririje, vse mu odjenjuje in z močjo hité se iz njih izkoplje. Kdo je ta? Mladi mašnik je. Neutegama teče k hiši, kjer ravno dva vojaka mem gresta.

Vojaka! zavpije s pretresujočim glasam, vojaka! za menoj, rešimo otroke: Bog je z nami. Mašnik plane v gorečo hišo. Ko bi trenil, je v stanici malih, in ko vojaka za njim pritečeta, jima že tri otročiče naproti prinese, dva na rokah, eniga za vratam. Hvala Bogu! ti so rešeni, reče, in se neutegama noter verne. Spet prinese tri otroke vojakama naproti. Tudi ti so oteti. Ali nevarnost je nar silniši; že ima mašnik hudo rano, že mu je del obleke pogorelo. Nevarnost je strašna. Ali rešiti je treba še dva otroka.

Ne zmeni se za smert ter še enkrat serčno plane v goreče stanovanje, de bi še ta dva iz ognja rešil. Že hoče s predragim bremenam k vratam, že podá ves omagan poslednja otročiča vojakama, ko goreče slame nadnj zagermi in blaziga mašnika pokoplje v plamen in žerjavico. Tako je on življenje osmerih otročičev s svojim lastnim življenjem odkupil, pa tudi poterdil, de se nikakoršne smerti ne boji, pa tudi de mu je tisti resnotni „Jest“ res iz serca izhajal. Tudi se mu je bila njegova želja spolnila, ker je svoje življenje v skazovanji kersanske ljubezni sklenil, in je bil tako v resnici marternik ljubezni. Drugi dan po ugašenim ognji prekopljejo v hišo, odpravijo podertine in najdejo njegovo sežgano okostje, *le serce je bilo celo ostalo*. S koliko častjo de so ostanke tega blagosercniga mašnika pokopali, se samo po sebi razume. Počivaj v miru ti, preblago mašnikovo serce! v zemlji, v katero so te položili. Nikoli te ne bodo otroci pozabili, ki si jih rešil.

Ogled po Slovenskim.

Iz Ljubljane. Ternovska cerkev je toliko dodelana, da bo zamogla 25. tega mesca slovesno blagoslovljena biti. Res lepo in častiljivo poslopje je; nobeniga umetnika nismo slišali drugači, kakor s pohvalo od zloga in izpeljave govoriti, in nar. veljavniši možje, znajdeni v tacih stavbah, se je večkrat niso zamogli nagledati in načuditi. Blagoslovili bodo novo nevesto Gospodovo visokocastiti korar in dekan gospod Jožef Zupan, in bodo tudi pridigovali. Pri vsih treh duhovnih opravilih, zjutraj še v Križankah, potlej pa doma, bo tudi ofer za novo cerkev. Želimo in vošimo, da bi se tudi pri ti priložnosti blagosercni Ljubljančani dobro obnesli tej nevesti Gospodovi, ki še veliko potrebuje. O ti priliki bodi izrečena tudi hvala dobrotni gospodičini, ki je lepi blazini na altar noviga tempeljna položila.

Presviti cesar so v pondeljek popoldne iz Tersta, kjer so bolniga brata veliciga vojvoda Ferdinanda Maksa obiskali, na Dunaj popotvaje srečno v Ljubljano prišli. Sprejeli so cesarsko Velicanstvo naš milostivi gospod knez in škof, kakor tudi deželna in vojaška gosposka, in obilna množica veselo vdanih podložnih.

o Koledar za Slovence za prestopno leto 1856 je že na svitlim. Njegov obseg na 76 stranéh je: Vremenska pratika, sejmi po Slovenskim, rodopis avstrijske cesarske rodbine, navadna pratika, življenje apostelnov, poglavitni grehi, strah Božji, bogoljubne budila za kersansko družino, vse mine, norec, skopuh, z Bogam ne norčevati, drevar, škocjanska jama, spreobrnjeni tolovaji, kapucinar, sveti križ, poslednja sodba, prepozno, taka je bila in taka bo, navadna nehvaležnost, zastavica, iz miši slon, premislak, nepričakovano snidenje, poredni sin, stara povest v novi obleki, zmešnjava, ples, kratkočasnice, pijanec, nekaj za hišne gospodarje, slabe navade pri hiši, dobre navade pri hiši, svet. Sostavila sta ga verla duhovna, častita gospoda Frelj in Božič, in moramo reči, da sta srečno doseгла, kar sta si bila namenila, namreč: poduk in kratek čas. Lepša ga tudi 46 podob. Dobiva se pa pri založniku Janezu Giontini-tu in velja le 24 kraje.

Iz Poljanske doline. H. — Vnanje manj ali bolj prijetne podobe krajev ne bom popisoval, obrnil se bom raji precej v Božje hiše, pogledovaje, kakošno je njih zidanje, kakošna starost, ali kakošna notranja lepota. V Poljanah že cerkev gotovo od prav davnih časov stoji, lahko je že v tistim številu, za katero sta se patriarh Sigehard in Frizinški škof Elenhard l. 1074 pogodovala, komu de bodo duhovni pri cerkvah v Loški okolici podložni. Kdaj pa de je ta cerkev farna postala, se ne da prav določiti; vendar l. 1413 se je že za tako štela, kakor se kaže iz lista, po katerim je Piačenski škof Jernej, namestnik patriarhov, cerkvi sv. Volbenka, dobro znani božji poti Poljanske fare odpustke podelil; g. Erenhard Sigerdorf l. 1564 je prvi po imenu znani fajmošter. Pa od farne cerkve s. Martina sim hotel več povedati. Sedanja cerkev je bila zidana l. 1710; za cerkev na kmetih je zadosti veličanska, močno na visoko in v ladii na osmerovoglino je delana; razun veliciga altarja je stranskih kapel za šest altarjev, in nad temi kapelicami so še galerije ali stranski kori. Tudi ta cerkev se je poslednji čas po skerbi g. fajmoštra Primaza Kosca začela lepšati, dobila je že tri nove altarje, in sicer jih je domači podobar, Štefan Šubic, naredil; res de je samouk, pa naši kranjski samouki so danšnje dni veliko boljši memo unih, kateri so pred 20 ali 30 leti po naših cerkvah delali, ker gledajo na dobre predpodebe, se tudi vadijo razločevati stavbe stare

greške in rimske mere. Tako je tukaj veliki altar sv. Martina prav veličastin v pogledu, in dosti na tanko po rimski šegi izdelan; podobe svetnikov se očem tudi ne kažejo ravno neprijetne; dokončan je bil ta altar leta 1849. Stranska dva altarja, izdelana l. 1853, pričata, de je mojster v tem času v svoji umetnosti dalje prišel, tudi v malarii; žalostna Mati Božja se je meni dobro narejena zdela, drugim spet še bolj smert sv. Jožefa. Sicer bi bilo bolje, ko bi na kmete Dunajske ali saj Ljubljanske mojstre dobivali, pa ti bi ne mogli dohajati za vse dela, kar se jih na Kranjekim po cerkvah godi; ako si pa naši domači samouki prizadevajo, toliko napredovati, kolikor se do zdaj nad nekterimi vidi, jih tudi ne bo treba zaničevati; saj po tacih delih, kakor se sem ter tje na novo kažejo, se zamore serce priprostiga ljudstva tudi primerno vnemati za Božje reči. Poljanska cerkev ima pa tudi lepo starino, namreč drago monštranco gotiške podobe; zraven sreberne kadihnice in svetilnice in mašnih plajšev, je ta monštranca prišla semkaj iz nekdanjiga Mekinskiga samostana. Narejena je bila, kakor napis pravi, l. 1520, ko je bila ondi Ana Lamberska opatica; kaže pa prav podobo gotiškiga altarja v več oddelkih, nar nižje mesto za sv. hostijo, in na stranéh prav umno sv. Krištofa, kateri Kristusa nosi, in sv. Barbaro, ktera ima znamenje svete popotnice v roki, višje sv. Ano in sv. Elizabeto, sv. Franciško S. in sv. Klaro, sv. Eleonoro in sv. Katarino, še višje Kristusa s ternjevo krono in škerlatastim plajšem, na stranéh dva angela, verhi šesterovoglato piramido s križem. Ne bo, menim, napčno, ako sim to monštranco nekoliko bolj popisal, sej ji blezo ni dosti enacih v deželi; de pa sploh radi pišemo v „Danico“ od cerkvenih naredb, naj se nikomur čudno ali nečimerno ne dozdeva; nemški časniki bi pač radi od svojih krajev toliko taciga pisali, pa nimajo toliko, kolikor mi na Slovenskim, razun ako se bodo na kmetih tako vneli, kakor se po mestih, kjer vse stare gotiške cerkve delujejo, ali popravljajo in čedijo.

Iz Zagreba. Zagrebski vikari škof so darovali napravi za varovanje malih otročičev 6000 gld., za potrebne bukve novoposvečenih mašnikov 6000 gold., in v pomoč namenjene nove rokodelske družbe 6000 gld.

V Rimu je bil konkordat za avstrijsko cesarstvo 3. listopada razglašen, na Dunaji pa 13. listopada po vradnim časniku naznanjen.

London 18. kozop. Kardinal Wiseman so to nedeljo dva anglikanska duhovna v katoliško cerkev sprejeli: Rever-William John Roberts-a in pa John Hilary Dale-ta. Poslednji je bil poprej anglikansk misijonar v Avstralii. Kdor resnico iše, jo gotovo najde; kdor pa zmoto želi, jo tudi najde, — ali gorjé njemu!

Mili darovi.

Za afrikanski mision.

Iz Turjaka 5 gold. 30 kraje. — Iz Škocjana pri Turjaku 16 goldinarjev.

Premembe duhovšine.

V Ljubljanski škofii. Buska lokalija je podeljena g. Kasparju Gasperlin-u, Sentruperskimu kaplanu. Sentruperska kaplanija pa g. Janezu Müller-ju. — Gospod Mihael Markič, duhoven v pokoji, so 8. listop. v 47. letu svoje starosti v Semiču za vodenico umerli. Naj v miru počivajo!

V Lavantinski škofii. Fara v Gornjim Gradu je podeljena g. Jož. Florjancič-u, oskerbnistvo Mohelske fare g. Ed. Jetmar-ju, oskerbnistvo Sentjernejske duhovnije g. Mat. Uraub-u. — Prestavljena sta kaplana: g. Jak. Pustotnik v Doberno ves, g. Mih. Korošec na Jezero. — Umerla sta: Gosp. Jernej Miller, Mohelski fajmošter, in g. Jož. Skaza, Sentjernejski lokalist. Naj v miru počivata!